

nam tempus est diuisibile in partes successiuas quarum unam alia precedit: omnis autem motus fit in tempore longior quidem aut breuior pro ratione longitudinis aut breuitatis temporis: motus igitur diuisibilis est ad diuisionem temporis, seu diuisionem eius similem quatenus diuiditur.

tex

Cum autem omne 2^a assertio sic habet tempus motus moueri (quod est effectus huius formalis motus) mobile, id quod per motum acquiritur simulibus diuisionibus diuidi potest. quae quidem probatur. Nam si in tanto tempore sit tantus motus immediate temporis sit minor motus et in quarta parte eiusdem temporis ad huc minor, item si in tanto tempore est tantum moueri, in dimidio temporis erit minus moueri, et in quarta parte temporis ad huc minus. praeterea si in tanto tempore acquiritur in forma, in dimidio minus acquiritur et in quarta parte ad huc minus, denique si totum mobile in toto tempore pertinet ad huc, aliquod punctum fixum in spatio, in dimidio temporis pertransibit solum pars quadam mobilis, et in quarta parte temporis minor ad huc pars mobilis. Admonet autem ipsa omnia quae motu acquiritur esse esse diuisibilia, sed quadam diuidi ad diuisionem mobilium ut qualitates quo ad eorum extensionem, nam quoad intentionem sunt perse diuisibiles: unde colligit si quingenti enumerata indiuisibilia sunt in omnibus partem esse rationem quo ad infinitatem, ac finitatem oppositam. Ad mobile in maxime hoc proficisci, ut ceteris conueniat diuidi potest ac infinita esse, ac de diuisione quidem dictum esse iam, postea de infinitate esse disputandum.

De ordine partium motus Cap. 5um

Acharys dicitur de infinitate motus dicitur prius de ordine partium motus, quae disputatio cum superiori conuenit, ac prius hoc cap. nonnulla proponuntur ad huc ordinem intelligendum de quo sequens cap. dicitur. In 3 igitur partibus hoc cap. diuidi potest. in 1^a haec assertio proponitur. de quo mutatur cum primum mutatur in id ad quod mutari dicebatur et sub eo hoc ad quem dicebatur mutari, quam praebet in primis in mutatione quae fit inter contradiutoria, ut inter non esse et esse, nam de quo mutatur, aut egreditur ab eo, aut ipsum relinquit, quoniam igitur mutatur est aliquid ad non esse ad esse iam relinquit non esse, sed de quorum uis verum est esse aut non esse, quod igitur mutatum est de non esse ad esse, iam est sub ipso esse, deinde id ipsum in ceteris mutationibus ostendit.

1^a assertio

tex

Id autem in quo 1°. In 2^a parte assertio haec statuitur, duratio illa est indiuisibilis, siue momentanea in qua mobile in motu mutatum est ad certum aliquod terminum, quam ut ostendat supponit id vocari 2°. primo tale cui aliquid conuenit non esse, quod aliquid ipsum sit tale sit, sed ratione sui adaequate. Deinde ita arguetur, si duratio praedicta esset diuisibilis partibusque constaret vel mobile in singulis eius partibus esset mutatum vel in singulis mutaretur et non esset mutatum vel in alio

vel male mutaretur, & in alio est mutatu. Sed ad primu sequitur mobile non fuisse i. mutatum, in tota illa duracione, prius n. fuisse mutatum in priori eius medietate, quae e. versus initium. ^{2^{um}} In autem diei no pot e. quod loquimur de duracione in qua mobile mutatum e. Nec deniq; 3um Nam mobile solum diceretur, in tota illa duracione vae partis, ac proinde no primo: 9° fieri no pot ut eaduratio sit diuisibilis, in qua primo res mutata e, ad certum aliquem hrum.

Byzantium aut. 3^a accessio sumoi e. In fine motus datur primu mutatu e. in quo tota mutatio finita e. exp^o aut principij, nondatur primu mutatu e. sed ante quoduis mutatum e. quod e. versus initium motus datur aliud mutatu e. Prior pars cuius affectionis iam ostensa e, posteriorem v^o probat, in primis exp^o tporis nam si daretur primum mutatum e, antequam nullum mutatum e. daretur, sequeretur dari primam p^{am} motus. Et enim nisi id e. mutatum nisi praecesserit motus, ac proinde si daretur e. mutatum e. versus initium daretur quoq; i^a pars motus sui mutatum e. e. et proximu sine immediatum. si aut daretur prima pars motus daretur etiam primo pars tporis in qua heret i^a pars motus: sed no datur prima pars tporis: 9° nec datur primo pars motus nec primum e. Minorem probat qm si daretur primo pars tporis, illa certe non e. indiuisibilis qz cum sit immediata instanti, in quo incipit motus, darentur duo indiuisibilia immediata in tpo e. nec etiam diuisibile, nam vel mobile mutatu e. in vtraq; p^{te} ipsius, vel in neutra vel in altera tantum, non in neutra nam. Hoc modo no e. mutatu in vtra: nec in altera tantu, quia hoc modo no e. mutatu i. in vtra, nec deniq; in vtraq; qz mobile prius e. mutatum in priori p^{te}, ac proinde illud mutatu e. non fuisse primu versus initium: 9° no pot e. illa pars diuisibilis quare no datur prima pars motus.

tex
p^o prior pars qz mo
dabitur primum n. e. quo
quod sit aliquid e. claudat
qz sit aliud e. quam i.
mutatum e. exp^o finis

Demde id ipsum probat vae sumpta ex parte mobilis, nam si mobile incipiat moueri apud aliquo fixo in spatio nulla pars mobilis erit mutata per illud punctum medietatis illius sit prius mutata per idem punctum, e. prius medietatis medietatis, et ita in infinitum: 9° versus initium motus, non datur primu mutatu e. Deniq; idem ostendit vae sumpta exp^o forma seu ^{eius} quod per motum acquiritur. Numquam n. datur aliquid acquisitum per motu quin prius fuerit acquisitum, dimiduum eius, et prius dimidui dimidij, et sic in infinitum: 9° versus initium motus, no datur primu mutatum e.

Demde

Utrum in motu detur primum mutati e. versus initium eius. Q^o unica.

Prop^o affirmat. Arguitur primo. Ut se habet instas ad tpus, et punctum ad lineam

ad lineam ita mutati eē ad motum, sed quoduis spū. finitum vtrinq; clauditur
instanti, et quoduis linea recta finita clauditur vtrinq; puncto: 3° quini; motus
finitus clauditur ex utraq; parte mutati eē, quare in motu datur primum
mutatum ^{eē} versus initium.

2°. In motu locali datur primum locus acquisitus: 3° datur in motu pri-
mum mutatum eē versus initium: Anteece. probat, nam si mobile vniū palmi
moueat, antequam perueniat ad vtrum datur prima pars palmaris magneti-
nis supra quam mouetur: 3° in motu locali datur primum locus acquisitus.

3°. Si motus ex p^o principij non haberet primum mutatum eē quo terminaretur
eet motus infinitus ex p^o principij. quod in e^o absurdum.

Pro explicatione Suis q^o ^{si eū dicitur} eam solum exitari de motu nam in mutationibus
momentaneis quae in instanti sunt certū e^o dari primum mutatum eē, ut in intellectu
nibus, volutionibus, generationibus substantia libe; sumptis pro 2° introductione
formae, inonam minimi & in ceteris Summō mutationibus.

Aduerte 2° mutatum eē proprie loquendo significare ^{in instanti} existentiam in mobili
subtali dispositione formae quae acquiritur ut eam praecesserit moueri hoc cuius
mobile cum e^o subibla dispositione, de eē mutatum ad ipsam. vnde fit ut existen-
tia mobilis sub hoc ad quem ultimo acquisito dicatur proprie mutatum eē
eo quod praecesserit moueri ad talem dispositionem, sine etiam sit ut existen-
tia mobilis sub quavis earum dispositionum, quibus affectum e^o in medio motu
dicatur etiam proprie eē mutatum, nam praecedit pars aliqua motus quae e-
uentum e^o ad quamuis dictarū dispositionum; deniq; intelligit existentiam
mobilis sub hoc aquo non proprie mutatum eē vocari etsi terminet motum
ex p^o principij, qm^o eam existentiam nō praecedit moueri itaq; indivisi-
bilis quibus partes copulantur, & aquibus totus motus terminatur. dicitur
proprie mutata eē non aut illud indivisibile in quo motus incipit. Ad
gen^o dicitur e^o cum ille in motu nō dari primum mutatum eē ex parte p^o quod
satis demōstratum e^o in contextu. //

Concl^o

Ad 1um argumētum neganda e^o maior prop^o. Nam ut aliquid dicatur
mutatum eē, non satis e^o quod claudat motum, sed requiritur praeter eo mo-
tum praecessisse: At v^o ut aliquid dicatur punctum aut instans, non requiri-
tur ut praecedat linea aut spū.

Ad 2um distinguendum e^o antec. si in sermo sit de loco nō communicante
cum eo vnde mobile mouetur concedendum e^o antecedens & neganda con-
sequens. Nam antequam mobile vniū palmi deueniat ad occupanda
totam ^{secundam} partem palmarem spatij quae sequitur proxime primam aquo
in cepit moueri, erit mutatum per infinita loco cōiactantia cum eo loco

vnde

unde moueri cepit, prius n, deueniet ad locum qui consistet tribus quartis 2^a par-
 tis palmaris spatij, & una prima, et prius ad eum qui consistet una t^{er}cia 4^a secunda
 et tribus primis & ita in infinitum. In v^o sit sermo de loco coeunte cum eounde
 mobile moueri capit, neg. e. anteced. Et ad probationem dⁿⁱ e. eam solum ostendere
 dari primum locum non coeuantem, non aut dari primum locum absolute ut ab-
 trahit a coeunte & non coeunte.

Ad 3um resp^o e. et si motus ex parte principij non habeat mutatum e. modo ex
 positu, noⁿ t^{er} motum e. aliqua ex parte infinitum cum fiat in v^o temp^o b^{ri}u^m q^{uod} finitum.

motus circuli
 n^{on} extrinsecus
 q^{uod} mobile in ult^{imo}
 e. motus possi^{de}bat.

De ordine motus Cap. 6um

Yam docet quis nam sit ordo partium motus. & aut partibus cap. Succoⁿtinetur
 in quarum prima hac assertio proponitur. Id quod in aliquo tempore mouetur primo,
 mouetur in quouis p^{ar}te eiusdem sp^{ati}ij. Nam illud d^{icitur} per se i. moueri ex p^{ar}te mobile
 quod mouetur secundum o^{mn}es suas p^{ar}tes, ut superiori cap. dictum e. sic et illud i. mo-
 ueri ex p^{ar}te sp^{ati}ij, quod in quouis p^{ar}te eius sp^{ati}ij mouetur.

Hoc aut demonstrato. In 2° p^{ar}te. Hac concl^{usio} probatur & continetur. Ante
 quoduis moueri dari mutatum e. quare e. intelligenda quasi dictum sit ante quoduis
 moueri per aliquod certum temp^o dari mutatum e. p^{re}cedens per p^{ar}tem sp^{ati}ij breuiorem.
 quam assertioⁿem ostendit imprimis q^{uod} si quidpiam moueatur per aliqua magnitu-
 dinem, toto aliquo tempore v. g. b^{ri}u^m hora in dimidio sp^{ati}ij mutatum erit per p^{ar}tem
 mediam sp^{ati}ij, & in 4° p^{ar}te sp^{ati}ij mutatum erit per primam sp^{ati}ij quartam & ita
 in infinitum: q^{uod} ante quodcunq^{ue} moueri per aliquod totum temp^o datur mutatum e.
 p^{re}cedens in minore p^{ar}te sp^{ati}ij qua prius absoluitur. Antece. p^{ro}bat q^{uod} in quouis mo-
 bile alterum aequali celeritate in medio hora e. e. mutatu per dimidium sp^{ati}ij, si
 ibi s^ustineret eadem quoq^{ue} uoc^e ipsu^m mobile e. e. mutatum licet ulterius progre-
 diatur.

tex

P^{ro}terea si quidpiam moueatur toto aliquo tempore idcirco in fine temp^o dicere h^{ab}et
 e. mutatum quia summitur instans finiens temp^o illud in quo factus e. motus &
 motum ipsum: sed in singulis instantibus intermedijs h^{ab}et etiam quamdam p^{ar}tem
 sp^{ati}ij, & p^{ar}tem motus in eo facta: q^{uod} in singulis instantibus intermedijs vere dicere h^{ab}et
 mobile e. mutatum, quare cum temp^o in infinitum diuidi possit, ante quodcumq^{ue} mo-
 ueri per aliquam sp^{ati}ij partem dabitur mutatum e. p^{re}cedens per dimidiam eius
 sp^{ati}ij partem et ita in infinitum.

P^{ro}terea cum aliquid mouetur continuo motu per totum aliquod temp^o, aut mo-
 uetur in quouis instanti ipsius aut e. mutatum, sed mutatu demonstratum e. superius
 nihil moueri in instanti: q^{uod} id quod mouetur continuo motu toto aliquo tempore
 in quouis

in quouis instanti illius e' mutatum, quare cum sporis instantia infinita sint id quod
continue mouetur, prius erit infinites mutatum quam mouetur in tota aliquo spore.

tex.

Non solum aut. In 3° cap^o proponitur hae assertio. Ante quod cuius
mutatum e' praecessit moueri; quam imprimis ita probat. Cum n. o' quod mouetur
mutetur in spore, sp^o aut in infinitum diuidatur ita s. ut ante instans medium So
ra v. gra' datur prior eius medietas, & ante instans medium cuius medietas datur
eius medietas & ita eius finities in infinitum versus initium, in motu etiam ita resse
habebit ut numeru' antequoduis mutatum e' praecedat moueri; deinde Soc pat^o.
In magnitudine quam mobile in motu locali pertransiit nulla datur pars perfecta
sita qua sit induisibilis: 1° ante quamcumq; partem qua pertransita e' datur alia
prior s. medietas eius versus initium quo mobile prius pertransiuit & ita in infi
nitum: 2° antequoduis mutatum e' praecessit moueri.

tex

Quare mutetur. In hac extrema p^o cap^o. repetitur h^o postionores duas
assertiones ut praecipuas easq; coi quadam roe confirmat docens propterea in motu
non dari primum moueri, nec primum mutatum e' exp^o principij quia omne co
finum diuisibile e' in infinita continua; hinc n. fit ut si per p^o proportionales progredia
mur a fine motus versus initium nunquam ad primum deueniamus. Exordij licet colli
gere quem ordi memiserunt p^o motus, & cuiuscumq; successiuas mutationis: ita sunt
affecta, ut una semp ex aliam antecedit quod de partibus proportionalibus intelligedum

Virum in motu datur Primum moueri

O unica.

Ins affirmatiua cuius q^o ostendi p^o primo quia si in motu no' daretur primum mo
utri, sed quoduis aliud antecederet sequeretur motum e' aperte ante in finitum; Soc
aut e' aperte falsum, datur q^o primum moueri.

2° In magnitudine supraquam fit motus datur prima pars v. gra' prima pars pe
dalis antequam no' e' alio; 3° et in motu danda e' prima pars antequam no' sit alio
dm e' in no' dari primum moueri nam antequa sit totum aliquod moueri prius e' medi
etas qua e' versus initium, e' prius medietas medietatis & sic in infinitum.

Concl. S.

Quare, ad i^{um} argum^o concedenda e' sequello. si sermo sit de infinito diuisione
per partes proportionales: neganda v^o si intelligatur de infinito ex tentione. Nam
ad Summ^o infinitatem no' satis e' antequamuis partem dari aliam priore proportio
nalem.

Ad 2um dm e' ut in magnitudine datur prima pars certa & no' coicas no' in primo simpli
ita etiam in motu dari certam aliquam p^o no' coicantem qua sit i. no' in dari i. simpli

de motu.

De motu Caput septimum.

nit **H**oc cap. comparat in quo ad finitatem et infinitatem ea quorum meminit ad finem cap. 4. **I**mprimis ostendit nihil posse moveri per magnitudinem finitam, in spore infinito nisi forte per expectationem quo pacto celum ex finita. **A**lij per magnitudinem moveri in spore infinito. ostendit etiam nec posse quidquam moveri per magnitudinem infinitam in spore finito. **U**triusque eadem fere ratio qua usit e' cap. 2. ostendit praterea mobile infinitum non posse pertransire magnitudinem nec finitam, nec infinitam in spore finito. **N**emo ostendit motum infinitum non posse fieri in spore finito.

De diuisione quietis Cap. 8. um

Aggreditur **A**lex. 3. am. em. **S**icut libri in qua disputat de diuisione quietis qua e' priuatio motus. **I**mprimis docet. omne quod stat e' continue tendit in quietem moueri ac quorunde o' quod stat stare in spore, quo loco aduerte unum eundemq' motu pro ut e' continua tendentia ad hunc qui perse. acquiritur per talem motum appellari motu. **U**t v. e' tendentia ad quietem qua sequitur existentiam sub h'o ad quem uocari statiolem demde eodem modo quo cap. 6. probauit no dari primum moueri in toto aliquo spore. ostendit etiam nunc non dari primum stari in toto aliquo spore, sed ante quodcumq' stare in toto aliquo tempore. **P**recedere stare in breuiori ac breuiori spore. **A**cced' aut ad disputationem de diuisione quietis docet nondari durationem in quatuor mobile aliquod i' quicuerit: sed data qua cumq' in quatuor quicuerit prius quicuisse immediate e' prius immediate medietatis et ita infinitum. nam ut supra ostensum e' quies no pot e' in instanti, sed in spore, sp'us aut infinitum diuidi pot, quare dato quo cumq' spore in quo toto aliquod quicuerit, prius quicuisse diceretur in priori medietate qua e' versus initium, et prius in priori huius medietatis medietate, h'ita in infinitum. **D**eniq' suppones o' quod mouetur moueri in spore, moueriq' inter duos terminos, h'adit discrimen quoddam inter id quod mouetur et id quod quiescit. **E**tenim id quod mouetur in toto aliquo spore no pot permanere in eodem loco, per aliquod aliquam, sed per instanti duntaxat, alioquin ibi quiesceret, nec moueretur in illo spore, at v. id quod quiescit, in eodem loco per aliquod sp'us permanere solet.

hic statum sufficit siue stare e' tendentiam ad quietem, moueri e' tendentiam ad motum et quoniam modum n' p' h' h' nari prior pars motus ita tunc quietis.

Nationes Zenonis Cap. 9. um

nit **A**ggreditur **A**lex. vltima pars em. **S**icut lib. atq' **S**oc cap. soluit v' **Z**enonis quibus nit e' abatur medium motum emedio tollere erat igr' cuius r'ao vna sumoi. **I**n quo cumq' duratione mobile e' in motu sibi, equali loco, aut quiescat, aut mouetur; sed o'

sed o[mn]i mobile in quouis instanti in quo v[er]o moueri e[st] in loco sibi equali, nec p[otes]t
 quidquam in instanti moueri: q[ui]o[m] mobile in quo nullo instanti sp[ati]o in quo v[er]o fieri
 mouetur, quare nec in isto sp[ati]o mouetur, r[ati]o h[ab]et p[otes]t solui negando iam
 propositionem, nam in instanti nec e[st] motus, nec quies, c[eter]um Ar[istote]l[is] negat v[er]itatem
 conseq[ue]nt[is] q[ui]a mea supponitur sp[ati]o constare in instantibus vt partibus integra
 tibus, c[eter]a huius cap[itu]li patent ex ijs quae in superioribus dicta sunt.

Quod indivisibile secundum quantitate non moueatur Cap. 10um

Hoc vltimo cap[itu]lo ostendit Ar[istote]l[is] imprimis indivisibile s[ecundu]m quantitate[m] n[on] p[otes]t
 moueri nisi forte per accidens ad motum cuius in quo e[st]. Aduersus democritum asserere
 tem, atomos indivisibiles moueri posse, rem igr[um] confirmat primo hoc modo. o[mn]e
 quod mouetur a t[er]m[in]o in t[er]m[in]um illi proximum vel e[st] dum mouetur totum sub t[er]m[in]o
 aquo, vel totum sub t[er]m[in]o ad quem, vel partim in t[er]m[in]o aquo, & partim in t[er]m[in]o ad quem.
 Indivisibile aut[em] si moueretur non p[otes]t habere p[ar]tem in t[er]m[in]o aquo & p[ar]tem in t[er]m[in]o
 ad quem, alioquin esset diuisibile. Nec v[er]o p[otes]t esse totum sub t[er]m[in]o ad quem, nam
 hoc modo non moueretur sed mutatum iam e[ss]et, nec deniq[ue] p[otes]t esse totum
 sub t[er]m[in]o aquo q[ui]o[m] non moueretur, sed adhuc quiesceret: q[ui]o[m] indivisibile n[on] p[otes]t
 se moueri.

tex

deest.

tex

Hoc aut[em] t[er]m[in]o pacto. 2^a r[ati]o. Hoc t[er]m[in]o modo, fingere possumus indivisibile
 perse moueri, si s[up]ponamus sp[ati]o constare ex indivisibilibus tanqua[m] ex partibus
 integrantibus, indivisibile q[ui]o[m] in singulis instantibus n[on] moueri, sed mutari e[ss]e
 ad aliud atq[ue] aliud indivisibile sp[ati]o, p[otes]t ex ista mutatione consisti
 consisti motum continuum, sed deniq[ue] v[er]itatum e[st] sp[ati]o constare in instantibus, s[ecundu]m
 ex partibus integrantibus, nec lineam ex punctis, nec deniq[ue] motum ex mutatis
 e[ss]e: q[ui]o[m] indivisibile n[on] p[otes]t perse moueri.

Præterea neq[ue]. 2^a r[ati]o e[st] omne quod mouetur perse prius pertransit
 spatium minus aut[em] aequabile sibi quam spatium maius, s[ed] maius se: q[ui]o[m] si in
 diuisibile perse moueretur, prius pertransibit spatium minus, aut aequale sibi
 quam pertransit spatium maius se, fieri aut[em] n[on] p[otes]t vt indivisibile pertransit
 spatium minus se, quia indivisibili non datur minus: pertransibit igr[um] spatium
 aequale sibi antequam pertransit spatium maius se. Ex conseq[ue]nti. linea su
 pra quam mouetur ex indivisibilibus constituetur. Et enim si indivisibile existit
 supra primum punctum linea, antequam pertransit spatium maius se debet per
 venire ad spatium aequale sibi op[or]te e[st] vt immediate post primum punctum linea
 detur aliud punctum ad quod proxime feratur, ac promde vt detur in linea punctum
 immediatum puncto, vnde sequitur lineam p[otes]t mensurari, puncto aliquo h[ab]et
 recepto, et ex punctis constare quae absurda sunt.

Insuper.

bitur per totam lineam corporis plani: sed eadem ratio esse videtur de eodem puncto si
daretur separatim & ministerio aut virtute diuino transferretur per eandem
lineam: igitur indiuisibile potest per se moueri. //

Nec autem videtur Scotus Alii hoc loco repugnare docet loco citato successionem
sive continuitatem in motu locali duplici de causa reperiri potest quarum vtraque
sufficiens esse arbitratur. vna est ex parte spatij quod est spatium continuum ac diuisibile.
Altera ex parte mobilis quod est mobile continuum et ac diuisibile. Nam quia quoduis mo-
bile seu indiuisibile, sive diuisibile prius transit vnam partem spatij quam aliam
ideo cernitur successio & continuitas ex parte locali in motu ex parte spatij. Item quia
mobile diuisibile prius secundum vnam sui partem transit per punctum aliquod
fixum quam secundum aliam, idcirco reperitur successio & continuitas in motu locali ex
parte mobilis. //

Ad hoc igitur respondet ipsum tantum voluisse asserere indiuisibile esse non potest
continue moueri accepta successionem & continuitatem motus ex ipso indiuisibili potest
continue moueri ratione spatij indiuisibilis quod percurrit ex quo continuitas motus
temporis accipienda est.

Ad hoc vero Alii respondet eas solum probare indiuisibile non potest per se moueri motu
qui sit continuus ratione mobilis. Nam quod ita debet moueri continue semper di-
mouetur debet esse partim sub hoc a quo & partim sub hoc ad quem, & prius quam per
transit spatium maius se debet pertransire spatium minus aut aequale, non aut
probare indiuisibile non potest moueri motu qui continuus sit ratione spatij. //

Ceterum licet sententia Scoti non omnino careat probabilitate ea tamen aperte pugnat
cum Alii hoc loco, nec enim Scoti expositio verbis Alii consentanea est. primum //

Primum quidem quod non expendisset philosophus per verba, sed per rationes attulisset ad rem
tam manifestam comprobendam. Et enim notissimum erat indiuisibile non potest
moueri motu qui continuus esset ex parte mobilis seu ex ipsius diuisibilitate. S. //

Deinde quod ad finem capituli 3^{ij} docuit omne mobile esse diuisibile, & cap. 4° omnem
motum diuidi ad diuisionem mobilis, Item in 8. philosophorum cap. 5. tex. 4. ita in-
quit omne quod mouetur in semper diuisibile. diuisibile esse necesse est demonstratum
est enim prius omne quod per se mouetur continuum esse, idemque multis in locis re-
pperit ut in 3. principio. Alii quia satis probabilis est, & intelligatur defendatur, ani-
maduertem est imprimis rem aliquam moueri per se, ac ratione sui pertransire aliquam
magnitudinem, nihil aliud esse quam per se & ratione sui id aequari seu conuenire
successiue singulis partibus ipsius, & ex consequenti nisi magnitudinis. Quare cum
indiuisibile non adequetur per se nisi indiuisibili, ac solum ratione potest defendi ut
Alii argumentatur in 2. ratione indiuisibile per se moueri si nempe admitteremus
magnitudinem constare ex indiuisibilibus tanquam ex partibus integrantibus
indiuisibilia quod in continuo esse immediato: cui fundamentum rationis Alii nituntur.

Nam quod

concl.

Not.

Nam quia nihil potest comensurari partibus integrantibus magnitudinis nisi diuisibile sit, opus est ut omne quod mouetur per se, semper dum mouetur partim sit in toto a quo, & partim in toto ad quem: opus etiam est ut omne quod mouetur per se prius semper pertranseat spatium minus aut aequale sibi quam pertranseat spatium minus se.

Intelligendum est deinde eorum quae per accidens moueri dicuntur quaedam talia esse ut in ipsis motus insit, saltem per realem quandam coniunctionem, qualis est homo cum mota nauis ipse sedes moueri dicitur, quales sunt etiam puncta integrantia quae motu futuris praesentibus etiam sic per accidens mouentur ut in ipsis motus reipsa reperitur. Alio uero sic per accidens mouentur ut in ipsis non insit motus sed solum moueri dicuntur amotu eius in quo sunt, quo pacto motus socrate grammatico eius per accidens dicitur moueri non amotu quem in se habeat, sed ab eo qui in socrate inest. Sic etiam in diuisibilibus continuorum dicitur moueri amotu qui in continuo uel in partibus inest, non aut amotu qui in ipsis in diuisibilibus inueniatur.

Hic ita explicatur ad argumentum in isto propositum dicitur sua illa fictione solum uelle explicare diuisibilitatem lineae secundum longitudinem coniunctam cum indiuisibilitate secundum altitudinem et latitudinem: non autem ut illa fictione quasi uera, & quasi credatur indiuisibile posse moueri aut lineam eo pacto effici posse.

Ad 2um concessa maiori neg. minor est. Nam si punctum separatum continue moueretur, cum non ratio alterius moueri potest moueri deberet per se, ac proinde post unum punctum spatii, aliud punctum illi immediatum tangeret, quod si non cerneretur in puncto quod existit in corpore sphaerico, nec in ideo moueri dicitur continue quod motum aliquem continue habeat, sed qui a corpore in quo est continue mouetur, ipsu uero non ita singula puncta pertranseat, ut post unum tangat aliud immediatum sequens, cum nullum punctum alteri immediatum in eadem linea dicitur possit. Unde colligitur corpus illud sphaericum non moueri continue, eo quod linea suo puncto continue tangat sed quod superficiem aeris circumstantis continue acquirit.

Ad 3um distinguenda est maior propositio. si n. significet punctum moueri continue per se neganda est, nam hoc in indiuisibile nec in continuo existens, nec a continuo separatum moueri ut probatum est. si uero significet punctum illud moueri continue per accidens, scilicet quod continue mouetur corpus in quo est, concessenda est. ratio superficies ambrosii. Sed minor neganda est. Nam punctum separatum a continuo, nihil haberet ad cuius motum moueri potest, atque adeo nec per se, nec per accidens id moueretur.

sexti libri Physicorum finis.

Annotationes.

ANNOTATIONE SYN

Septimum Phisicorum Lib.

Agit tandem Ar' duobus hys vltimis libris de motu comparato cum mouentibus, ac mobilibus, ostenditq' deueniendum esse ad unum primū moues, seu q' primū mobile atq' unum primū motum: ita tri' ut hoc nimis ex albe demostret. Hoc lib.; accuratq' v. in sequenti vbi et conditiones primi mouentis, ac primi motus docebit. In priori aut p^o. Suius, qua libris prioribus capitibus continetur, ostendit institutum dari s. primū moues, primū q' motum: In posteriori aut qua duobus post. capitibus comprehenditur agit de comparatione mouentis, ac mobilis quo ad velocitatem et tarditatem motus.

Cap. Primum.

nitq' in
in 4. 6. 6. 6. 6. 6.
Concl.

Yn priori p^o. Suius capitis ostendit Al. quandam conclusionem, ut ex ea iam confirmata in posteriori p. institutum institutum colligat. Concl. e' necesse e' ut o' q' mouetur moueatur ab alio. quam ita confirmata, omne quod mouetur aut mouetur ab externo aliquo principio, aut interno: sed utrunq' mouetur ab alio: o' igr' quod mouetur ab alio mouetur. Prima pars ^{minoris} ^{minoris} perspicua e': ut aut posterior patet animaduertendum e' ut ait Ar' nunc e' sermonem de eo quod mouetur perse primo seu secundum o's suas partes suas integrantes. Præterea nō e' sufficiens iudicium ut credamus nō moueri quidpiam ab alio quod nō videamus ipsum moueri ab aliquo externo principio: Nam fieri pot' ut altera pars mobilis interna, alteram moueat simulq' cum ipsa moueatur: Atq' hoc pacto totum a sua p^o. moueatur ut in dictis lib' in quibus aia mouet corpus simulq' ad motum corporis ipsa mouetur. //

Hoc igr' positu ostendit posteriorem p^o. in vniuersum quidquid mouetur ab alio moueri. Argumentatq' hoc pacto, omne id quod ab alio desinit moueri eo quod aliquid aliud quod mouebatur desinit moueri ab alio: sed o' quod mouetur perse i^o. seu secundum quodlibet sui desinit moueri q' aliquid aliud quod mouebatur desinit: q' omne quod mouetur perse i^o. mouetur a balio. Maiorē suadet q' si quidpiam a se ipso perse i^o. moueretur nunquam moueri desisteret eo quod aliquid aliud

aliud, quiesceret, et n. sibi sufficiens causa sui motus: Aliter enim quod ostendit,
 qd omnia quod mouetur perse i. e. diuisibile ut superiori lib. probatum e: omne aut
 quod diuisibile e desistit moueri perse i. quauis p. mobilis quiescente. Sumat n.
 mobile A B, constans partibus A, C, et C, B, quiescatq. pars C B. Hoc v. dato
 statim fiet ut mobile A B, non moueatur perse i. Nam si moueatur quiescente
 parte C B non mouebitur tantum roe p. A C. Ac proinde no mouebitur perse
 i. ut supra proponebatur. Circa hanc roem aduerte cum motus totius pendeat
 a motu partium ipsius id quod causat motum singularium partium, causare ex
 consequenti motum totius, Et ideo licet quauis pars causaret motum, quo ipsa mo
 ueatur, causaret consequenter motum totius, ac proinde totum ab alio moueretur
 s. a sua parte e. n. pars aliud p. atoto.

tex

Cum aut omne sequitur posterior pars huius capituli in qua ex conclusioe
 proxima probata colligitur in motu locali deueniendum ee ad unum primum mouens im
 mobile: Ideo id v. colligit in motu locali qd cum in motu sit oum primum ut libro
 sequenti patebit si probauerit in motu locali deueniendum ee ad unum primum
 mouens immobile probatum relinquitur dari primum mouens simpliciter. Argume
 taturq. hoc modo. Cum oe quod mouetur moueatur ab alio, aut cum quiescat
 loco mouetur deueniendum e ad unum primum mouens quod ita moueat ut no
 moueatur, aut dandus progressus in infinitum in mouentibus, ita ut unumquodq.
 moueat prius motum ab alio, hoc secundum admitti no potest: 3. deueniendum
 e ad unum primum mouens immobile. Maior p. prius v. quam ostendat mi
 nor e duo quadam supponit. Alterum e datus in finitjs mouentibus s. mobilibus
 essentialr subordinatis, a quorum motu quiescam pendere motum localem
 alicuius rei hoc unum sequi necesse oia. s. mobilia illa moueri debere
 in eodem tempore in quo mouetur mobile cuius motus ab illorum motu de
 pendere. Alterum unum quod q. talium mobilium, habere certum motum ac
 finitum extremis eo quod unum quodq. eorum mouetur ab uno in alium: cuius
 rei occasione nonnulla repperit eorum que dicitur de unitate motus dixerat
 lib. 5. cap. 4. //

*

Accipiatu igr. motus. Probat minorem illam propositionem non
 posse s. dari progressum in infinitum in mouentibus a quorum motu pendeat
 motus localis alicuius mobilis s. argumentatur hoc m. si daretur ille pro
 gressus in infinitum sequeretur motum in infinitum fieri tempore finito: cuius opposi
 tum ostensum e cap. septimo huius lib. superioris sequella probatur. Nam licet sin
 guli motus illorum mouentium infinitorum sint finiti eorum t. oum collectio e
 motus infinitus suppositum e aut oes illos motus fieri in eodem tempore quo fit motus
 eius mobilis quod ab illis dependet quod quidem tempus e finitum: 3. motus
 infinitus

tex